

Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

Advies over de tendensen en de voorwaarden van de ontwikkeling van de zelfstandige arbeid

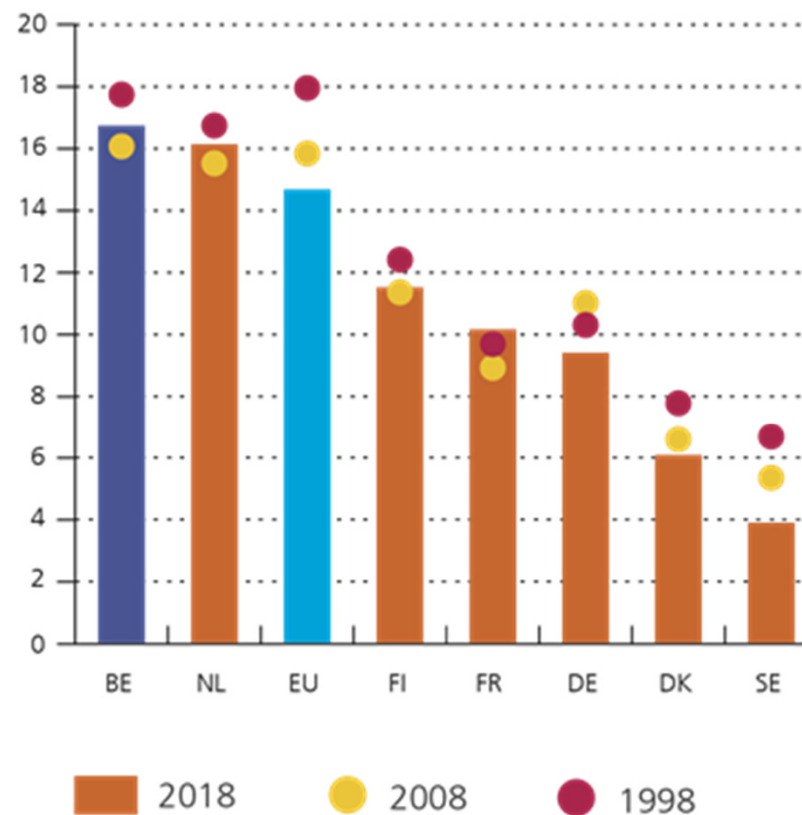
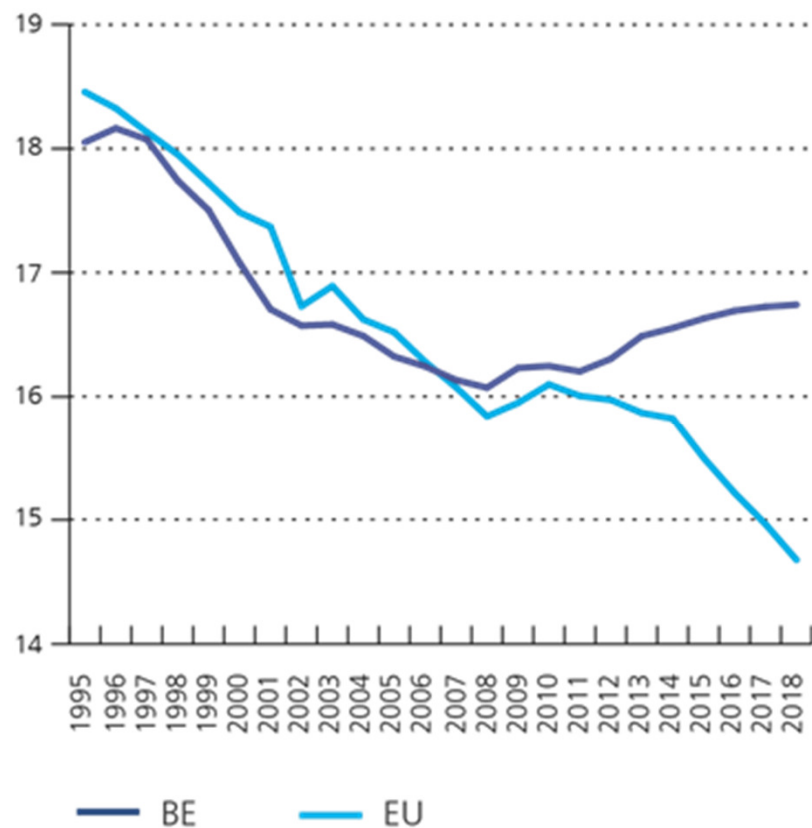
Steven Vanackere,
Vice-Voorzitter van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

27 juni 2019

<http://hrw.belgie.be>

Sinds 2008 is er een lichte stijging van het aandeel zelfstandigen in België

(aandeel van zelfstandigen, in % van de totale werkgelegenheid)

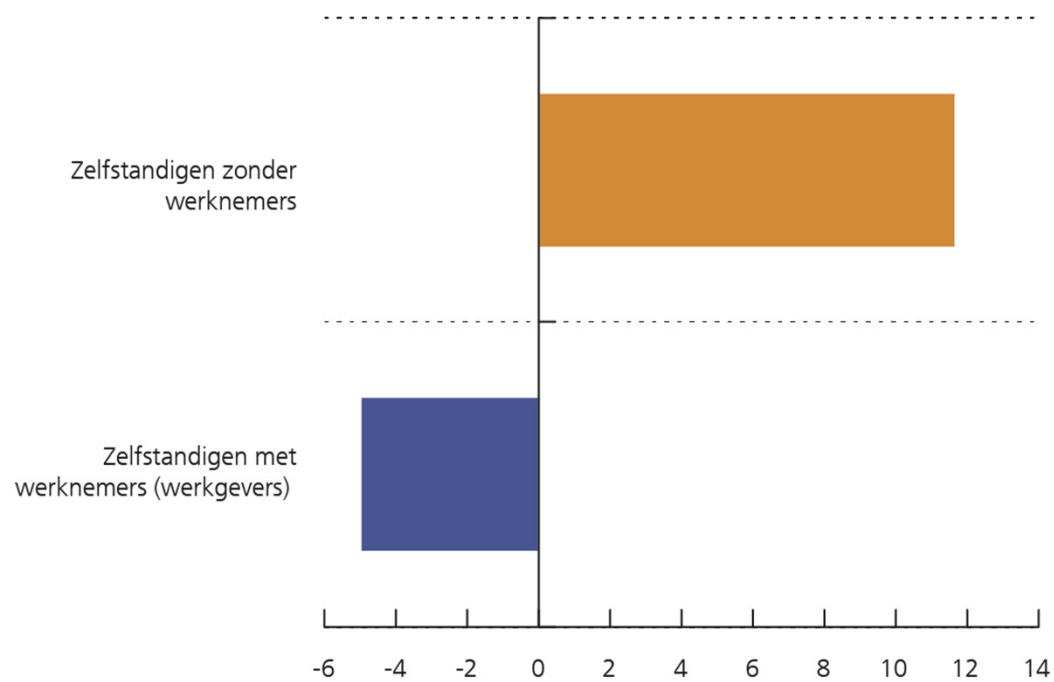

Bronnen: NBB, EC (Nationale rekeningen).

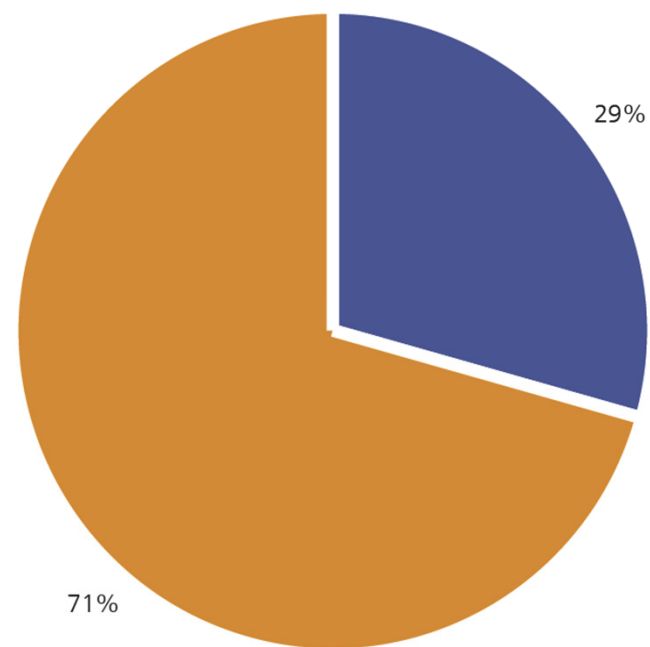

Een stijging alleen te danken aan de zelfstandigen zonder werknemers

Verloop 2008-2018
(veranderingspercentage)

Verdeling
(2018, in % van het totaal)

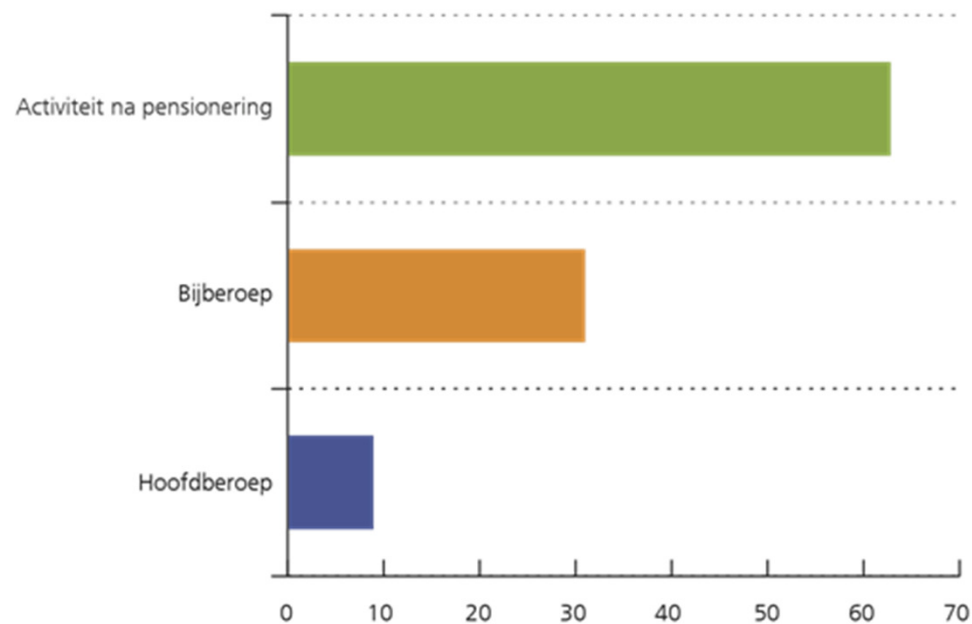

Bron: EC.

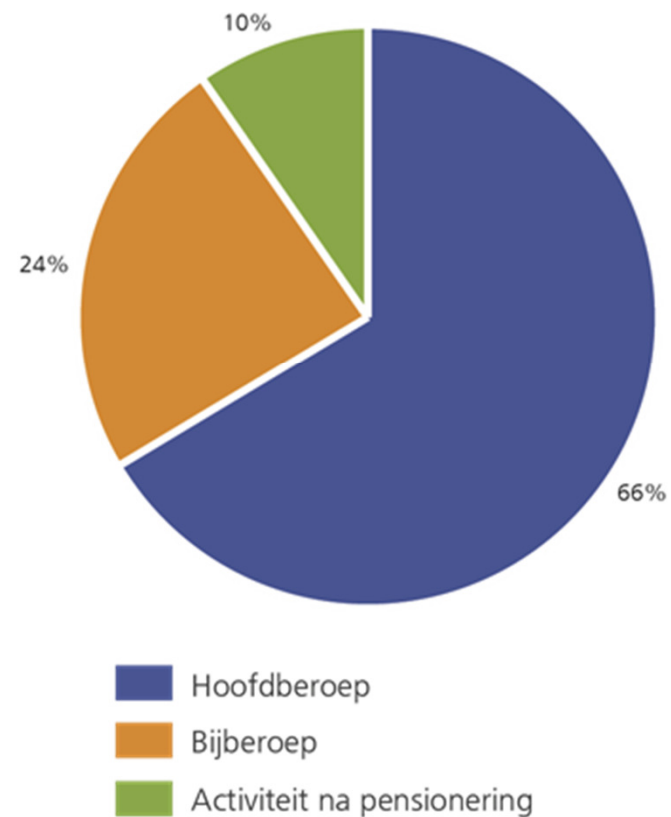

Sterke toename van activiteiten in bijberoep en na pensionering

Verloop 2008-2017
(veranderingspercentages)

Verdeling
(2017, in % van het totaal)

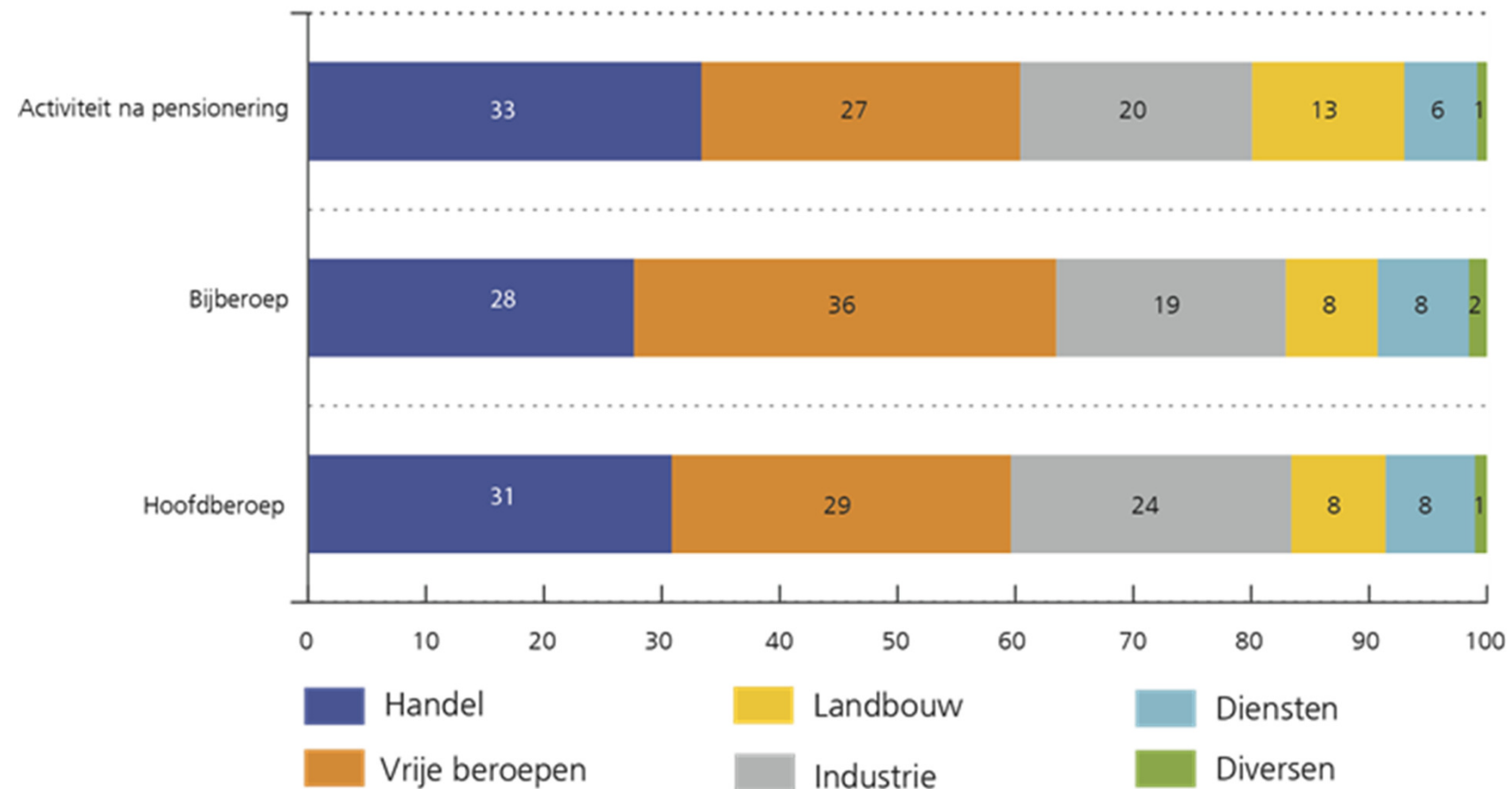

Bron: RIZIV.

Hoofdzakelijk actief in de handel, de vrije beroepen en de bouwnijverheid

(in % van het overeenstemmende totaal, 2017)

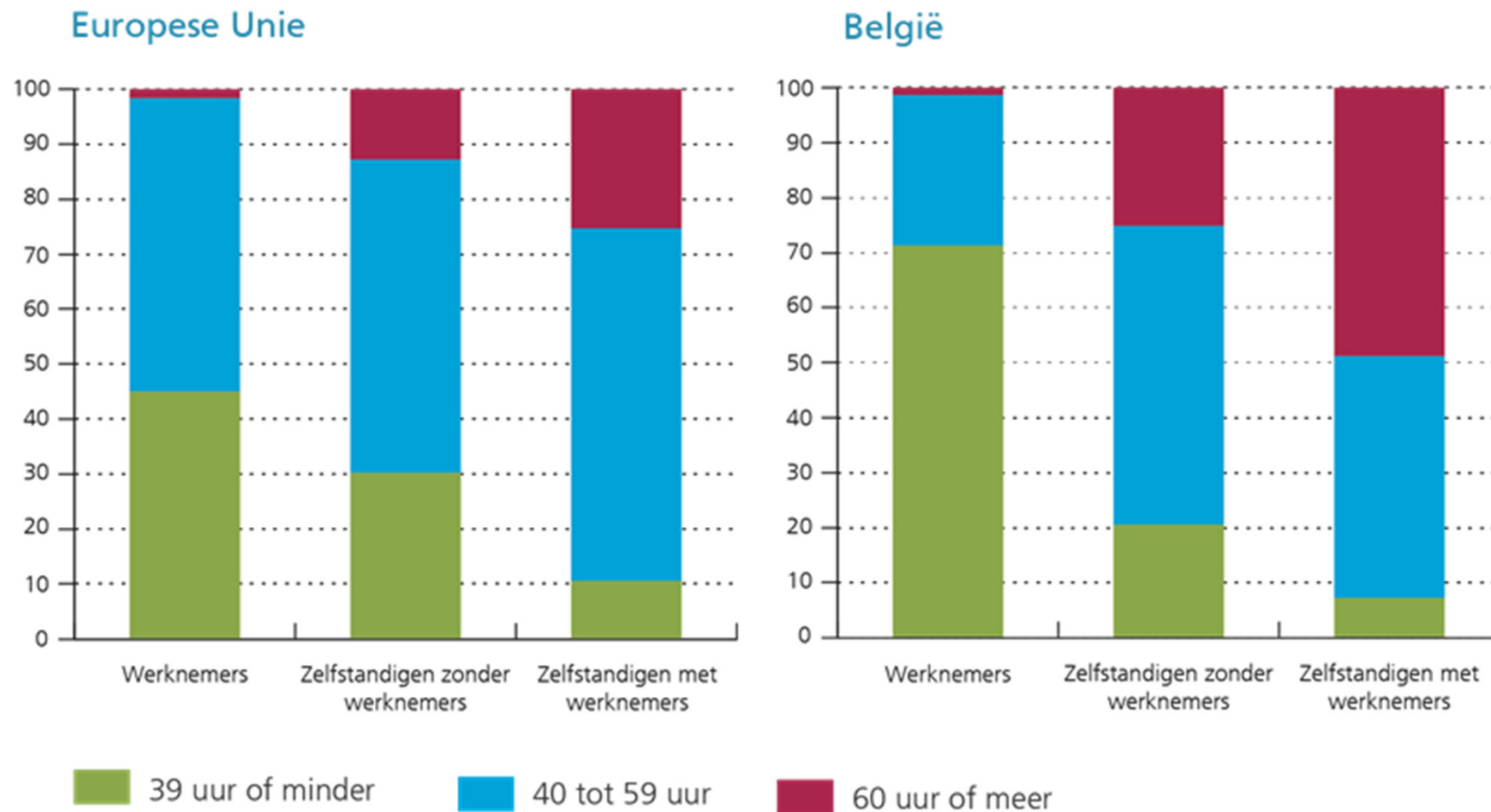

Bron: RIZIV.

Veel langere werktijden dan loontrekkenden

(aantal per week gewerkte uren, in % van het corresponderend totaal, 2018)

Bron: EC.

Een beperktere sociale bescherming dan loontrekkenden

	<i>pm</i> Loontrekkenden*	Zelfstandigen						
	<i>BE</i>	BE	DE	DK	FI	FR	NL	SE
Gezondheidszorg	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Ziekte	Green	Green	Yellow	Green	Green	Yellow	Red	Green
Moeder- of vaderschap	Green	Green	Yellow	Green	Green	Yellow	Yellow	Green
Pensioen	Green	Green	Yellow	Green	Green	Green	Yellow	Green
Nabestaanden-pensioen	Green	Green	Yellow	Red	Green	Green	Green	Green
Werkloosheid	Green	Orange	Red	Yellow	Yellow	Red	Red	Yellow
Sociale bijstand	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Langdurige verzorging	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green
Invaliditeit	Green	Green	Yellow	Green	Green	Green	Red	Green
Arbeidsongeval	Green	Red	Red	Red	Green	Red	Red	Green
Kinderbijslag	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green

Bron: EC (2019).

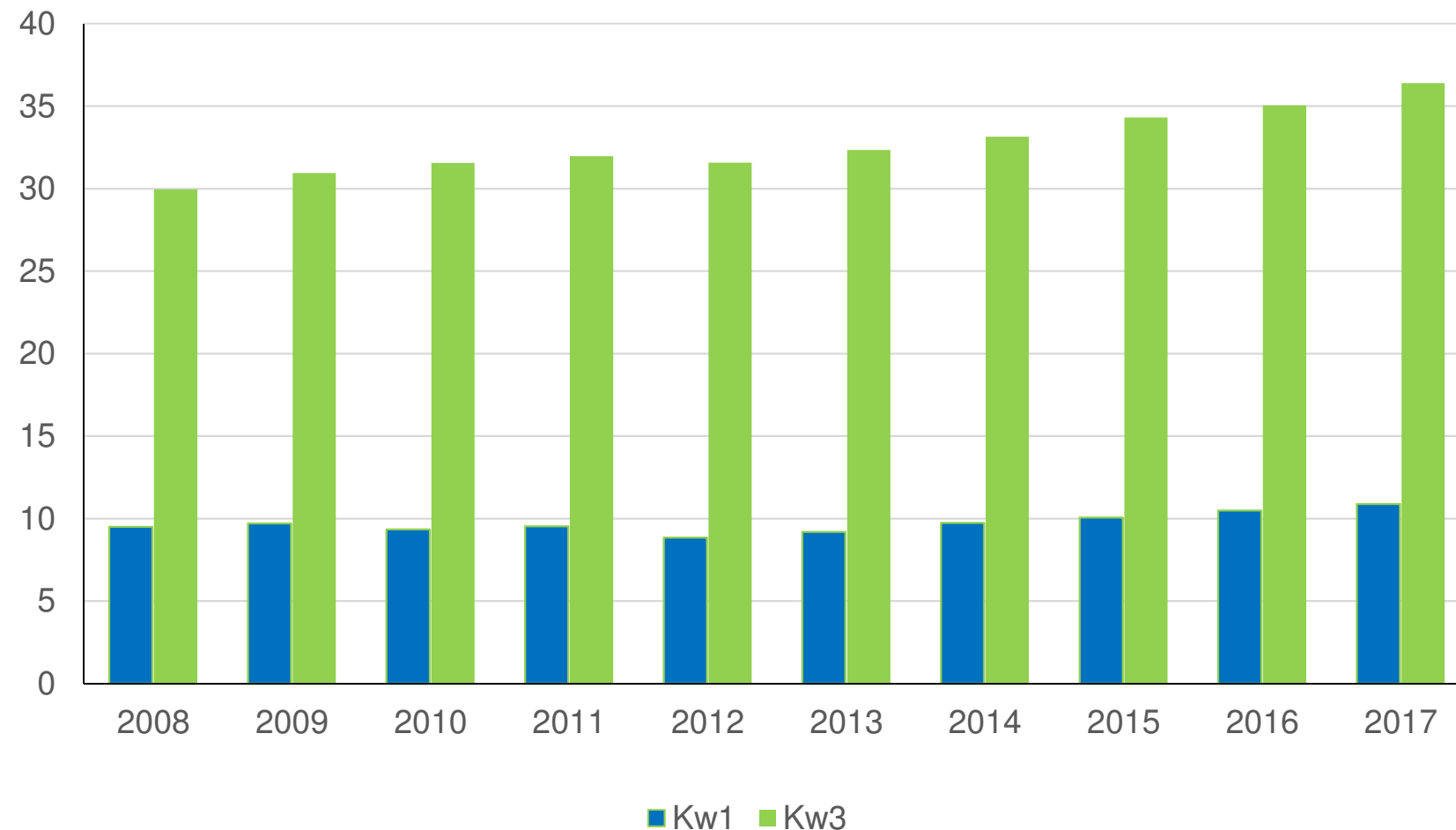
Rood: geen; oranje: gedeeltelijke; groen: volledige.

* Uitgezonderd leercontracten en studenten.

De inkomensongelijkheid is groot en neemt verder toe

(zelfstandigen in hoofdberoep, 1st et 3rd kwartielen, in duizenden € per jaar)

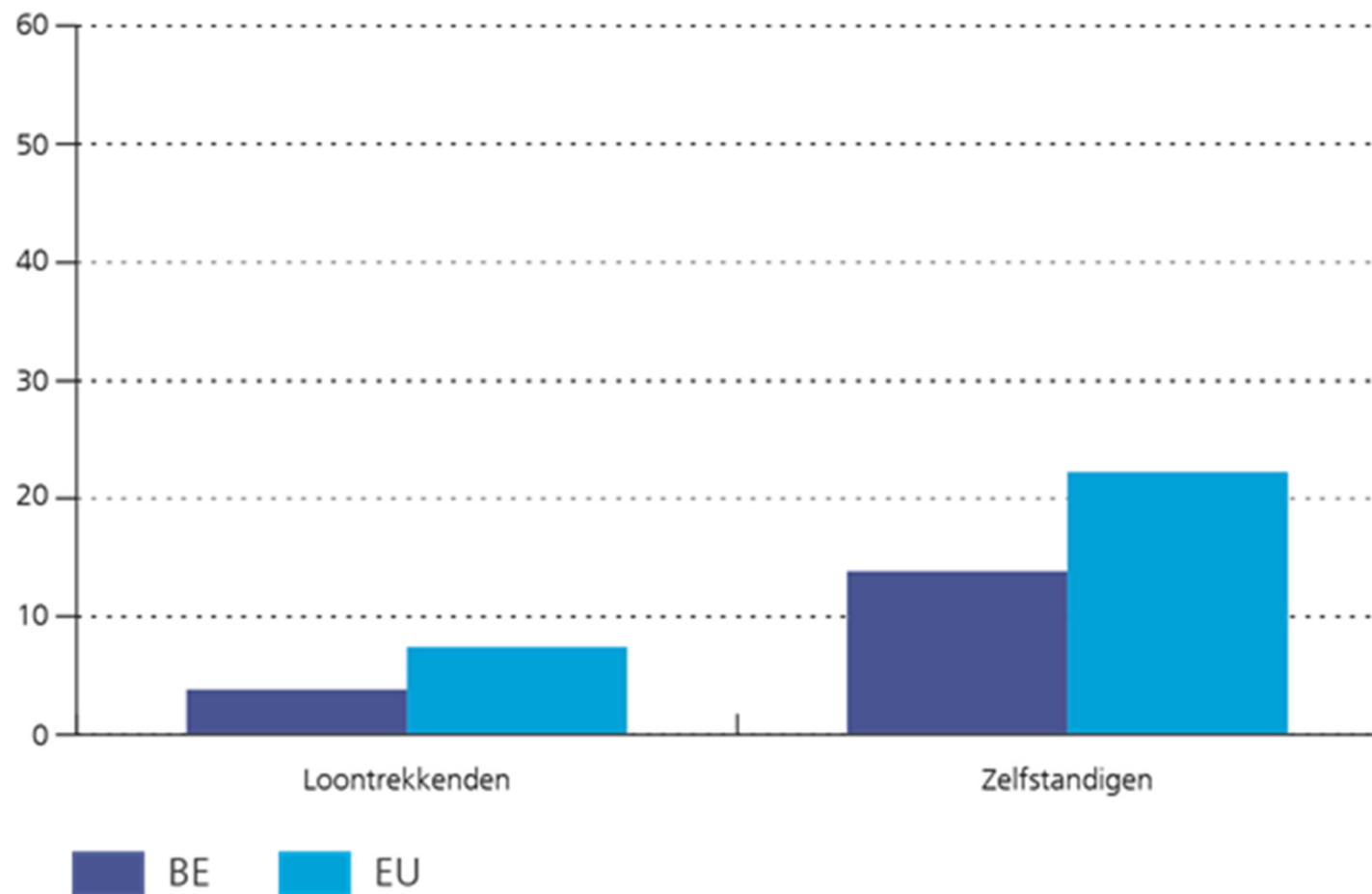

Bron: RIZIV.

Armoederisico lager dan het Europese gemiddelde, maar hoger dan voor loontrekkenden

(2017, 18- tot 64-jarigen, grens van 60 % van het equivalent mediaan inkomen na sociale overdrachten)

Bron: EC.

Kansen en uitdagingen

❖ Afhankelijke zelfstandigen/schijnzelfstandigen

- Misbruik van het statuut

❖ Digital workers

- Nieuwe werkgelegenheidsopportunities
- Welke arbeidsomstandigheden?

❖ Stelsel voor occasionele activiteiten

- Wettelijk kader voor activiteiten die offrant beperkt inkomen
- Oneerlijke concurrentie?

❖ Sociale dumping

- Concurrentie tussen statuten
- Concurrentie met het buitenland: detacheren van werknemers

➔ **Welke sociale bescherming voor de nieuwe vormen van arbeid?**

10 aanbevelingen van de Raad:

1. Moedig de creatie van activiteiten in verschillende vormen aan en garandeer daarbij een **eerlijke concurrentie** en een goede kwaliteit van de dienstverlening
2. Zet het beleid van **administratieve vereenvoudiging** voort om de ontwikkeling van zelfstandige activiteiten te ondersteunen.
3. Waarborg de **krediettoegang en de toegang tot kapitaal**, die onontbeerlijk zijn voor de ontwikkeling van zelfstandige activiteiten.
4. Versterk het bestaand beleid om de **diversificatie** van het ondernemerschap **te stimuleren**, die voor bepaalde bevolkingsgroepen een nog onvoldoende benutte toegangsweg tot de werkgelegenheid is.
5. Moedig de **indienstneming van personeel** aan om de **lokale werkgelegenheidscreatie** te ondersteunen.

10 aanbevelingen van de Raad:

6. Stimuleer de deelname aan **permanente opleiding** om hun aanpassingsvermogen te versterken en om hun weerbaarheid te verhogen.
7. Bestrijd de **armoede** bij zelfstandigen, door bepaalde aspecten van de sociale bescherming te harmoniseren.
8. Voorkom het stigmatiseren van mislukkingen door de faillissementsprocedures te verbeteren om de mogelijkheden voor een **tweede kans** te bevorderen.
9. Beperk **misbruiken en grijze zones** door de verschillen tussen de statuten te verduidelijken en de nodige financiële middelen en mankracht te voorzien om het naleven van de wetgeving te controleren.
10. Verstevig de **collectieve vertegenwoordiging**, met name in het kader van de arbeid in platforms, en bevorder de sociale dialoog.